

DE NAAM

DE NAAM

Analyse van rechtspraak van het EHRM en het Grondwettelijk Hof

Anne-Sophie VERSWEYVELT

intersentia

Antwerpen – Cambridge

De stof is bijgewerkt tot september 2014.

De naam. Analyse van rechtspraak van het EHRM en het Grondwettelijk Hof
Anne-Sophie Versweyvelt

© 2014 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Coverbeeld: Dismorr Jessica (1885–1939), *Abstract composition* – © Tate,
London 2014

ISBN 978-94-000-0557-0
D/2014/7849/104
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

De voorliggende monografie is een uitgewerkte en verfijnde versie van de meesterscriptie die Anne-Sophie Versweyvelt in 2013 met succes verdedigde aan de KU Leuven.

De naam is even duidelijk als gewaagd. Het geeft de lezer de verwachting van een vlot leesbaar en exhaustief werk.

Dankzij niet aflatende inzet en volharding is Anne-Sophie Versweyvelt geslaagd in haar opzet.

Zij bespreekt het Belgische naamrecht in rechtsvergelijkend perspectief, met bijzondere aandacht voor de rechtspraak van het EHRM en het Grondwettelijk Hof, dewelke meteen worden geïntegreerd in haar kritische analyse van de recente wet van 8 mei 2014 die de hegemonie van de *patronymicum*-gedachte doorbrak.

De geïnteresseerde lezer en rechtspraktizijn vinden niet enkel een uitgewerkt bronnenmateriaal voor de interpretatie van het vigerende recht, maar ook ankerpunten voor de beoordeling van de recente wetswijziging die in de rechtspraak op haar merites zal worden getoetst.

De naam is een fraai werk, waarmee ik Anne-Sophie Versweyvelt nogmaals feliciteer.

Prof. dr. Johan Du Mongh

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
INLEIDING.....	1
DEEL I.	
RECHT OP NAAM	
Hoofdstuk 1.	
Het recht op naam als persoonlijkheidsrecht	7
Hoofdstuk 2.	
Grondrechten met betrekking tot de naam.....	11
I. Recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven	11
A. Artikel 8 EVRM.....	11
B. Artikel 22 Grondwet.....	16
II. Gelijkheidsbeginsel.....	18
A. Artikel 14 EVRM.....	18
B. Artikelen 10 en 11 Grondwet.....	21
III. Kinderrechtenverdrag	23
IV. Vrouwenverdrag	24
DEEL II.	
FAMILIENAAM	
Hoofdstuk 1.	
Algemene beschouwingen.....	29
Hoofdstuk 2.	
Gewone afstammingsband	31
I. Belgische regelgeving kritisch bekeken	31
A. Algemeen	31
1. Van een langdurige patriarchale traditie naar een stelsel van keuzevrijheid	31
a. Patrilineaire naamstoekenning als waarborg voor eenvoudig en eenvormig naamrecht	31

b.	Keuzevrijheid als waarborg voor gelijkheid tussen vader en moeder	33
2.	Basisbeginselen inzake naamgeving bij gewone afstamming	36
B.	Probleemstelling	36
C.	Evaluatie wetgeving in het licht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof	37
1.	Afstamming gelijktijdig in twee lijnen gevestigd	37
a.	Regelgeving tot vóór de wet van 8 mei 2014	37
b.	Huidige regelgeving	39
2.	Afstamming t.a.v. één ouder gevestigd	41
a.	Huidige regelgeving	41
b.	Naamswijziging van rechtswege getoetst door het Grondwettelijk Hof	41
3.	Afstamming achtereenvolgens gevestigd.	43
a.	Huidige regelgeving	43
b.	Grondwettelijk Hof	46
D.	Evaluatie wetgeving in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.	57
1.	Rechtspraak EHRM betreffende het doorgeven van de familienaam	57
a.	Familienaam van een van beide ouders.	57
b.	Samengestelde familienaam	60
c.	Familienaamsverandering ingevolge nieuwe gezinssituatie ..	62
2.	Toetsing huidige regelgeving	65
a.	Doorgeven van de naam een grondrecht?	65
b.	Doorstaat de voorkeur voor het <i>patronymicum</i> ingeval ouders geen keuze maken de toetsing aan het EVRM?	66
c.	Doorstaat de mogelijkheid tot familienaamswijziging zonder instemming van het minderjarig kind de toetsing aan het EVRM?	71
d.	Conclusie	73
II.	Een blik over de grenzen	74
A.	Familienaam van een van beide ouders	74
1.	Vadersnaam	74
2.	Moedersnaam	75
B.	Dubbele familienaam	76
1.	Rechtsvergelijkend perspectief	76
2.	Evaluatie	77
C.	Keuzevrijheid ouders	80
1.	Rechtsvergelijkend perspectief	80
2.	Evaluatie	85
III.	Tussenbesluit	89

Hoofdstuk 3.

Adoptieve afstammingsband	93
I. Belgische regelgeving kritisch bekeken	93
A. Algemeen	93
B. Probleemstelling	96
C. Evaluatie wetgeving in het licht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof	97
1. Gewone adoptie	97
a. Huidige regelgeving	97
b. Grondwettelijk Hof	98
2. Volle adoptie	102
a. Huidige regelgeving	102
b. Grondwettelijk Hof	102
D. Evaluatie wetgeving in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	106
1. Krachtlijnen rechtspraak EHRM	106
2. Toetsing huidige regelgeving	106
a. Artikel 8 EVRM	107
b. Artikel 14 EVRM	107
II. Een blik over de grenzen	108
III. Tussenbesluit	111

Hoofdstuk 4.

Invloed huwelijk op familienaam	113
I. Belgische regelgeving	113
A. Geen huwelijksnaam	113
B. Gebruiksrecht naam andere echtgenoot	114
1. Burgerlijke betrekkingen	114
2. Professionele betrekkingen	115
C. Probleemstelling	116
D. Wetgevende initiatieven	117
II. Een blik over de grenzen	117
A. Rechtspraak Europees Hof voor de Rechten van de Mens	117
1. Keuze huwelijksnaam	117
a. Samengestelde familienaam	118
b. Behoud oorspronkelijke familienaam	119
2. Invloed echtscheiding op huwelijksnaam	121
B. Rechtsvergelijkende analyse	122
III. Tussenbesluit	125

DEEL III.
VOORNAAM

Hoofdstuk 1.

Algemene beschouwingen 129

Hoofdstuk 2.

Belgische regelgeving kritisch bekeken 131

I. Algemeen 131

II. Oorspronkelijke verkrijging 132

    A. Keuzerecht in hoofde van de ouders..... 132

    B. Keuzevrijheid voornaam 132

III. Latere wijzigingen 133

    A. Voornaamsverandering 133

        1. Invloed adoptie op de voornaam 134

        2. Administratieve procedure 134

    B. Voornaamsverbetering..... 136

IV. Probleemstelling 137

V. Evaluatie wetgeving in het licht van de rechtspraak van het EHRM 137

    A. Rechtspraak EHRM betreffende de voornaam..... 137

        1. Keuzevrijheid voornaam 137

        2. Voornaamsverandering 139

            a. Keuze andere voornaam 139

            b. Transseksualiteit 140

        3. Transliteratie voornaam..... 140

    B. Toetsing huidige regelgeving..... 141

VI. Wetgevende initiatieven..... 142

    A. Analyse van de wetsvoorstellen..... 142

    B. Rechtsvergelijkend perspectief 143

    C. Evaluatie 145

Hoofdstuk 3.

Tussenbesluit 147

CONCLUSIE 149

Bibliografie 151

Bijlagen 167

    Bijlage 1..... 169

    Bijlage 2..... 173

    Bijlage 3..... 177